

Inne Trianon. Narracje, pamięć, konteksty,
8–9. 10. 2020.

Међународна конференција *Други Тријанон: нарације, памћење, контексти*, организована поводом обележавања стогодишњице потписивања Тријанонског мировног уговора, одржана је преко интернет конекције 8. и 9. октобра 2020. године. Организатори су били Факултет за историју и Факултет за модерне језике Универзитета „Адам Мицкијевич“ у Познању, уз подршку Института за пољско-мађарску сарадњу „Вацлав Фелчак“ у Варшави. Било је седамнаест учесника из Пољске, Мађарске, Чешке и Србије. Службени језици су били пољски, мађарски, енглески и чешки. Излагања на мађарском и чешком имала су консекутивни превод на пољски језик. Основни циљ конференције био је пружање другачијег погледа на Тријанонски мировни уговор и његове последице по међународне односе, друштва и животе појединаца. Због тога је рад био подељен у четири панела. Рад конференције је отворен и затворен са две групе историјских тема. Други панел био је посвећен литератури, док је трећи панел био посвећен питањима из области литературе, језика, штампе и филма.

Првог дана у оквиру првог панела, Ђерђели Ромич (Универзитет Лоранд Еотвоса и Мађарска академија наука у Будимпешти) имао је излагање о мађарској спољној политици у посттријанонској ери, која је била усмерена ка ревизији постојећег поретка и обнови старог угарског краљевства. Иболија Мурбер (Универзитет Лоранд Еотвоса у Будимпешти) је имала излагање о аустријско-мађарској подели територија, подељеној лојалности и животу локалног становништва током 1918–1922. године. Ева Ирманова (Историјски институт Чешке академије наука у Прагу) излагала је о преговорима вођеним у току Мировне конференције у Паризу који су коначно довели до дефинисања нових државних граница Мађарске, Чехословачке, Румуније и Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца. Чаба Захоран (Истраживачка група Тријанон-100 Мађарске академије наука у Будимпешти) изнео је анализу јавних наступа поводом стогодишњице потписивања Тријанонског мировног уговора, који је оставио дубоку трауму те био један од окосница мађарског идентитета у већем делу 20. века. Срђан Мићић (Институт за новију историју Србије у Београду) имао је излагање о слици Мађара у листу *Народна одбрана*. Адријен Нађи (Универзитет Лоранд Еотвоса у Будимпешти) излагао је о утицају шверца на свакодневни живот у западној Мађарској.

Други панел почео је излагањем Јулије Валашек (Универзитет Бабеш-Бољај у Клуж-Напокају) о модалитетима конструкције памћења у мађарским романима који су написани током међуратног периода. Окончан је анализом Золтана Немета (Катедра за хунгаристику Варшавског универзитета) мађарске литературе која је настала у Чехословачкој, Румунији и Краљевини СХС после 1918. године.

Наредног дана, трећи панел је отворен излагањем Доминика Хеја (Институт за средњу Европу у Лублину) у којем је презентовао резултате

свог десетогодишњег рада на анализи Тријанонског дискурса у мађарској штампи и јавности поводом обележавања годишњица тзв. „мировног диктата“ – под којим је Тријанонски мировни уговор познат у мађарској јавности. Гжебож Бубак (Институт за лингвистику и превођење Јагелонског универзитета у Кракову) излагао је о сећању на Тријанонски мировни уговор кроз анализу тема коришћених у мађарским филмовима насталим током 20. века. Кинга Пјотровијак-Јункијерт (Факултет за модерне језике Универзитета у Познању) говорила је о утицају администрације, те јавно изношених ставова и дебата у мађарској јавности о положају Јевреја у Мађарској током међуратног периода. Каролина Качмарек (Факултет за модерне језике Универзитета у Познању) излагала је о правима мађарске мањине у Трансилванији на коришћење сопственог језика и самосталног културног развоја на основу правних аката који су настали од 1919. до 2020. године.

Четврти панел је почео излагањем Једжеја Паскијевича (Историјски факултет Универзитета у Познању) о значају ревизионистичке политике Мађарске за усташке политичке и војне активности током тридесетих година 20. века. Михал Јарнецки (Универзитет Адам Мицкијевич у Познању) говорио је о последицама Тријанонског мировног уговора на Закарпатску област и њен положај у Чехословачкој. Артур Јах-Хжашч (Комисија народног образовања Педагошког универзитета у Кракову) анализирао је политичку делатност странака у Мађарској после пада комунистичког режима у светлу њиховог односа према правном статусу мађарских мањина после Тријанона, те утицај на формирање државне политике у посттранзиционом периоду. Анђеј Садецки (Карлов универзитет у Прагу) је говорио о улози ревизионистичких организација у мађарском јавном дискурсу на очувању памћења о неправди нанетој Мађарској губитком дела државних територија, сто година после потписивања Тријанонског мировног уговора. Тадеуш Копиш (Институт европеистике Јагелонског универзитета у Кракову) излагао је о односу интелектуалних и политичких кругова према Тријанонском мировном уговору после 1989. и како су утицали на формирање националног идентитета и јавног мњења.

Срђан МИЋИЋ

Међународно архивистичко саветовање
Култура сећања и заорава – архиви чувари памћења,
Ниш, 7–9. 10. 2020.

У организацији Друштва архивиста Србије и Историјског архива у Нишу, од 7. до 9. октобра 2020. одржано је међународно архивистичко саветовање под називом *Култура сећања и заорава – архиви чувари памћења*.